

NAJMLAĐI KOPRIVNIČKI KNJIŽEVNI KRUG (ROĐENI POSLIJE 1960. GODINE)

Mi, koji nečujno pjevamo u
Noći, glas smo zvijezda,
Nijemih stvari i bića, čiji je
Govor zemna tišina. Pjesnici.
Naša glazba počinje šuštanjem
Papira, i škripom pera, kroz
Simfoniju snova koju bilježe
Slova.

(Maja Gjerek-Lovreković)

U vremenu kad je umjetnost imala svoju težinu i dostojanstvo, kad je glas književnika slušan kao glas savjesti, razbora i smisla, svaka je pjesma, priča, ili druga književna vrsta, objavljena u časopisu ili u samostalnoj knjizi, bila poseban događaj i doživljaj.

Danas se književnost ne može pohvaliti takvom utjecajnošću i djelovanjem. U poplavi medija, eri kompjuterizacije, stvar je i u činjenici što je sve više pismenih ljudi, a tako i više pjesnika pa pjesme piše već skoro svaki pismeni čovjek. To je dovelo do inflacije poezije, pa općenito i književnosti, jer ljudi sve više pišu, a sve manje čitaju.

U Koprivnici je uvijek tekla jedna književna komunikacija i to u omjerima: od relativno visokog dometa, do imperativa pisanja pod svaku cijenu. Najmlađi koprivnički književni krug, (rođeni poslije 1960. godine), možda će ponuditi i bolje dane za književnu kulturu ovog podneblja.

Najizrazitiji i najperspektivniji predstavnik te generacije svakako je **Maja Gjerek-Lovreković** (Koprivnica, 1961., profesor književnosti i filozofije) jedina profesionalna koprivnička književnica čiji je književni rad u hrvatskoj književnosti veoma cijenjen, a odlikuje je jedan uistinu samosvojan autorski svijet. Njeni interesi bitno se razlikuju od dominantnih interesa mlade generacije hrvatskih pisaca, kojoj po godinama pripada. Smisaoni obzor, unutar kojeg se kreće njeno pisanje najopćenitije bismo mogli odrediti kao traganje za duhovnošću, za odgonetkom postojanja i dosegnućem istinske veze sa svijetom. "U svom stvaralaštvu Maja se okreće vrijednostima života: sveopćoj ljubavi, svjetlosti kao simbolu dobrote i pravednosti, Božjoj strpljivosti, duhovnosti. Njezine su knjige vjera u onaj čovjekov dio koji se izdiže iznad prosječnosti i banalnosti" (Božena Loborec). Član je DHK-a od 1985-te godine te Zajednice umjetnika Hrvatske. U svom svestranom i plodnom književnom stvaranju (piše pjesme, priče, romane, eseje, oglede, recenzije, scenarije i drugo Maja je objavila slijedeće knjige:

Tajna, pjesme, (Koprivnica, 1979.)

Iskrene bajke, pjesme, (Velika Gorica, 1982.)

Trag nevidljivog, pjesme, (Zagreb, 1983.)
Zlatno zrcalo, pjesme, (Koprivnica, 1990.)
Nove krilate bajke, priče za djecu, zajedno s Anicom Gjerek, (Zagreb, 1990.)
Mjesečeva karta, pjesme, (Koprivnica, 1991.)
Vino ili zaborav, roman pod pseudonimom Tarna Rose, (Koprivnica, 1991.)
Agora, roman, (Koprivnica, 1992.)
Srce sfinge, priče, zajedno s Anicom Gjerek, (Zagreb, 1992.)
Zvezdana košulja, priče za djecu; s Anicom Gjerek, (Zagreb, 1993.)
Sin sunca, roman, (Koprivnica, 1994.)
Rođena riječ, pjesme, (Koprivnica, 1995.)
Zavjetna ruža, roman, (Koprivnica, 1996.)

Izuzetno rano pjesnikom je postala **Milena Severović** (Koprivnica, 1962., doktorica stomatologije) kojoj je s trinaest godina objavljena prva pjesma u Antologiji dječjeg kajkavskog pjesništva, 1976. Dobila je i dva puta drugu nagradu na Goranovom proljeću u Lukovdolu. Karakteristično je za ovu pjesnikinju da svojim pjesmama ispisuje svjedočenja specifičnog stanja duše, te traži domete pojedinačne svijesti, pokreće pitanja koja se odnose na čovjeka samog, na moralnu, povijesnu i metafizičku suštinu i dilemu egzistencije, te je to svojevrstni pretres i memento, osuda i krik da se prevlada "mučnina" građanske egzistencije. U pjesništvu Milene Severović "… neprekidno se dotiču filozofsko i lirsko, … Njezin je stil jednostavan, uvjerljiv, pa pjesnikinja jednako sugestivno razrađuje i zbivanja oko sebe i u sebi, pri čemu crpi dosta široku lepezu izražajnih mogućnosti pjesništva. (Slavko Mihalčić). Uz pjesme piše eseje, priče i novele. Do sada je objavila četiri knjige:

Harlekinov opus br. 1, pjesme, (Koprivnica, 1988.)
Bijeli konjanik, pjesme, vlastita naklada, (Požarevac, 1990.)
Faraonski cvijet, pjesme, (Koprivnica, 1990.)
Biblijska pisma, pjesme, (Zagreb, 1993.)

Luca Matić (Gradačac, 1965., profesorica književnosti) kao prosvjetni djelatnik već je nekoliko godina veoma aktivno uključena u kulturni život Koprivnice. Pišući pjesme istinskog nadahnuća, protkane misaonošću, kratke, jezgrovite, duhovne, zaslužila je daleko veću pozornost javnosti. "Pjesme Luce Matić uzimamo k srcu kao rukovet živih iskrica, odraženih na fonu bolne, usamljene i nostalgicne duše. Međutim, te pjesme nisu plačljive niti patetične, već ahmatovski čiste i sažete. Jedna emocija, jedan srh, jedno empirijsko saznanje, dovoljno je da bude pribilježeno, kao dokaz trenutka, kome se posrećilo da bude (i) pjesnički. U načelu, lirski se subjekt "okuplja oko sebe", osluškuje pulsiranje jezgre, i sve to nastoji pretočiti u točnu, pregnantnu riječ, bez suvišna "ukrašavanja". Metaforički kazano: tamo, gdje će netko nizati čipku i biserje, Luca Matić odlučuje se za jednostavnu bijelu tuniku, koju će možda oplemeniti znakom nezaboravka, listom bršljana." (Božica Jelušić). Objavila je zbirku pjesama: "U mjesecu kiše", (Koprivnica, 1996.)

Kao vrstan recitator, kulturni djelatnik, već poduže vrijeme u kulturnom životu Koprivnice i Podravine prisutna je **Božica Gašparić** (Koprivnica, 1966., ekonomistica). Njezini mnogi nastupi na književnim večerima i drugim priredbama, vrlo su rano najavili djelatnika pjesničke riječi što je ona i potvrdila svojom prvom zbirkom pjesama: *Bajke u okovima*, (Koprivnica, 1990.). Zbirka odaje autoricu izvornog lirskog osjećaja s bogatom stihotvornom nadarenošću. "Na toj crti njeni najkonzistentniji mladenački lirski solilokviji, pisani u trenucima povećane stvaralačke koncentracije - a bez pretenzija za "konačnim istinama" - odaju autoricu bogata lirskog senzibiliteta, koja će se upravo neposrednošću iskaza i nesputanošću emocija najviše približiti "bajkovitim snoviđenjima" vlastita lirskog govora." (Ernest Fišer)

Pero (Darko) Pernjak (Koprivnica, 1967., inženjer geotehnike) jedan je od rijetkih mladih prozaika. Dok je većina koprivničkih književnih stvaratelja okrenuta pjesništvu, on isključivo piše prozu. Darko nije baš puno objavljivao iako već podulje vrijeme piše prozu (uglavnom pripovijetke), a objavio je i svoju prvu

knjigu i to roman pod nazivom **Procesija**, (Koprivnica, 1996.).

"Procesija" je roman o stradanju, o čovjeku, o ljudima koji su bez krivice krivi, jer su se u ratnom metežu našli na "krivoj strani" pa to otplaćuju logorom. U ovom romanu na jednoj strani su obespravljani ljudi, logoraši, kojima je oduzeto ono što čovjeka čini čovjekom - ljudsko dostojanstvo, a na drugoj su drugi i drugačiji: opijeni snagom, moći, surovošću, gnusni i zli." (Božena Loborec) Radnja romana smještena je u Podravinu, a knjiga ima tu neobičnost što je pisana kajkavskom štokavštinom. U dosad neobjavljenim pripovijetkama Darko načinom pripovijedan asocira na tzv. roman svijesti, tj. zanemaruje tradicionalnu fabulu, oslanjajući se na osjećaje i dojmove.

Nasuprot Darku Pernjaku **Sanda Takač** (Koprivnica, 1968. službenica) već je duže vrijeme prisutna književnim priložima u raznim publikacijama, a bavi se i novinarskim radom, ali još joj nije objavljena ni jedna knjiga. Sanda podjednako dobro piše i poeziju i prozu, a u rukopisu ima neobjavljeni roman te pregršt pjesama, novela i priča. Naročitu snagu proznog izričaja Sanda iskazuje u esejima gdje može dati naglašeni pečat svojih individualnih zapažanja i ocjena, a u svojim mnogobrojnim objavljenim zapisima, u raznim publikacijama, koristi svoje znanje i spoznaje prenoseći ih na čitatelja uz vrlo vještu sugestivnost umjetničkog koja ponire i proteže se kroz sve njezine tekstove.

Od onih koji do sada nisu objavljivali i tek su ove godine svoje tekstove prezentirali javnosti je i **Silvio Spech** (Osijek, 1968., student). Silvio djetinjstvo provodi u Koprivnici gdje završava osnovnu i srednju školu, a sada je student završne godine Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. "Njegove pjesme su pitanja i često istodobno odgovori na nedoumice o čovjekovom postojanju, čudu života i neminovnosti smrti, te o vječnom životu i onostranom, tajnom. Bespoštedno ispitujući vlastitu i tuđu nutrinu, zalazeći u skrovite labirinte duše, on traži smiraj svjetlosnog saznanja, služeći se sumnjom kao nekim izoštranim duhovnim njuhom. Njegova je sumnja i detektor laži-prezirući čovjekovu dvoilčnost i zamaskiranu grešnost, govoreći o njoj glasno, u stihovima, on nalazi svoj put prema istini." (Maja Gjerek-Lovreković). Osim nadahnutih stihova piše drame, eseje, a u pripremi ima i roman.

Katarina Napan (Koprivnica, 1971., ekonomistica), svojom prvom zbirkom pjesama **Blještave rijeke** (Koprivnica, 1994.) otkriva suptilnost i neposrednost svog izričaja. Zbirka je to intimističke i refleksivne poezije gdje ona ostvaruje snažan i upečatljiv izraz, te pokazuje ozbiljnost kojom pristupa stvaralačkom činu. "Ona nastoji pronaći originalne metafore, ostvariti zgnusnut izraz, postići dojam o snažnoj refleksivnosti, otvoriti bitna pitanja vlastite egzistencije, kao i egzistencije čovjeka uopće. Njezino biće pokušava odrediti relacije prema svijetu i njegovoj pojavnosti, prema ljudima, prirodi, danu i noći, ljubavi i nadi, snu i buđenju, iluzijama, vjeri, snovima, prema hodu (u doslovnom i prenesenom značenju), prema željama i strastima, smislu, cvijeću, putovanju, traženju, svakodnevnim pojavama, trenutku, vječnosti, trajanju, odlasku i povratku, usponu i padu, svjetlosti i tami, zvukovima i tišini, bolu, budućnosti, strahu, pticama, letu, strepnji, sumnji..." (Slavko Fijačko).

Osim pjesama Katarina piše i prozu. U pripremi ima zbirku priča i roman.

"Svestran, ambiciozan, uvijek u pokretu, čovjek kome, jednostavno, nedostaje vremena, koji nesebično leti ovim životom" (Danijela Mustafa) je **Vid Dario Balog** (Koprivnica, 1972., student) koji je veliki potencijal suvremene kajkavske pisane riječi. Nakon završetka osnovne škole odlazi u sjemenište. Po završetku srednje škole upisuje Teološki fakultet u Zagrebu, a godinu dane kasnije Akademiju dramskih umjetnosti. Njegovo ime naročito je poznato krugu pisaca okupljenih oko časopisa "Kaj". Dario je odličan poznavatelj kajkavskog govora i u svojim pjesmama i proznim zapisima on progovara arhaičnim kajkavskim jezikom o povijesti gotovo cjelokupnog književnog stvaranja u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Gotovo nema književno jezične pojave u ovim krajevima koju on nije obradio. Pjesme piše pismom stare kajkavske grafije koja je upotrebljavana u ovim krajevima; Zagreb, Varaždin, Koprivnica do njezina ukinuća 1848. godine. Ima i pjesama koje je pisao glagoljicom i grafijom Marka Marulića, te neke tekstove bunjevačkim, hrvatsko-voždansko štokavskim (ikavicom) te jezikom otoka Hvara (čakavski, Petar Hektorović). Dario

se bavi etnografskim istraživanjem kajkavskih krajeva što se smisleno nadovezuje na njegovo zanimanje za kajkavsku riječ. Iako je nagrađivan na raznim kajkavskim recitalima, dosada nije objavio ni jednu knjigu.

U ime praštanja, (Rijeka, 1995.), *Ljubavni* je roman, izašao u okviru biblioteke KLEOPATRA, koji je objavila Ivona Šajatović (Koprivnica, 1975., ekonomistica). Ivona je veoma svestrana spisateljica, te objavljuje pjesme, priče, dramske tekstove u nekoliko časopisa. Uz roman, objavljena joj je i prva zbirka pjesama *Lirski dnevnik* (Koprivnica, 1996.). "Pjesme Ivone Šajatović nisu u prvom redu ljubavne,.... nego su to većinom refleksivna lirski ostvarenja, jer refleksija prevladava čak i u ljubavnim, pa i pejzažnim pjesmama. U pogledu pak izraza (a i forme) uočavamo veliki raspon - od izvanredno zgusnuta i skladna..., preko uglavnom jednostavnog pričanja... do vrlo slobodno asociiranog, upravo nadrealistički izraženog..." (Božidar Pavleš) Ivona je pjesnikinja koja sakuplja u sebe doživljaje, upija ih, a kad se oni nakupe prenosi ih na papir.

Svojom prvom zbirkom pjesama *Pakleni bluz*: (Koprivnica, 1993.) predstavila se Koprivnici **Kamelija Petrinac** (Koprivnica, 1975.. radnica). Pjesme su to jednog preranog odrastanja, a samu zbirku (po običaju) koprivnička javnost nije baš mnogo zapazila iako se radi o vrlo dobrim pjesmama. "Ne znam nikog tko je u toj dobi pisao tako zrele, teške i uvjerljive pjesme. One svjedoče o pjesnikinji, ali o cijeloj njezinoj generaciji, o užasnom vremenu njihova odrastanja. Vjerujem da će u zbirkama što su pred njom tek pokazati vrsnost svog talenta i da će imati priliku spoznati i one smirene slike dobra kao protutežu i nadoknadu za ono što je morala osjetiti, proživjeti i napisati u svojoj najranijoj mladosti. (Vjekoslav Prvčić). Kamelijine pjesme su dijagrami njezine duše koje ona ne skriva nego ih pretače u snažne upečatljive pjesme. Osim pjesama piše i prozu.

Kad autor svojom prvom knjigom, u osamnaestoj godini, zadobije naklonost hrvatske kulturne javnosti, i vodećih književnih kritičara, onda je to zaista veliki uspjeh. A to je uspjelo **Zvezdani Odošić** (Čakovec, 1977., studentica) koja je svoju prvu knjigu započela pisati s petnaest, a završila u šesnaestoj godini kako bi promociju knjige doživjela kao učenica Opće gimnazije "Fran Galović" u Koprivnici.

Radi se o njezinom romanu *Čudesna krljušt* (Zagreb, 1995.). Ovaj vrlo zanimljiv fantazmagoričan roman opsežna je fantastična priča, slojevito izgrađena od dva svijeta: svijeta stvarnosti i svijeta snova. Čitava priča vrvi bajkovitim, mitskim bićima (patuljci, vile, trolovi, kozorozi, vračevi, crnoptice, vukodlaci itd.). Zvezdana se u romanu oslanja na motive mitova, legenda ili manje poznatih religija, ali ne preuzima postojeće, nego gradi po njihovu uzoru svoje originalne, čuvajući odlično duh i ugođaj mita i legende. "Djelo je prava svečanost mašte i literature dosjetljivosti, jezično skladno oblikovano. Po svojim književnim značajkama ne samo da dosiže vrh naše dječje književnosti nego i uplovljava u prostore umjetničkog kazivanja koje prestajemo dijeliti po dobi. Mlađi će se čitatelji zadovoljno zadržati na razini izvanredno zanimljive i napete radnje, pune tajni i neočekivanih obrata, a stariji će uživati u slikovitosti jezičnoga izraza, vrsnoj kompoziciji i književničkoj inventivnoj metaforizaciji dobra i zla." (Dubravka Težak).

Najmlađa u ovom nizu je **Ines Flamaceta** (Koprivnica, 1978., studentica) koja je također rano počela pisati, a svojim se pjesmama uspješno predstavila javnosti. Već kao dijete napisala je više pjesama, kakva je primjerena "odraslim" piscima za djecu. Svojom prvom zbirkom *Ples izgubljenih snova* (Koprivnica, 1994.) potvrdila je već prije priznatu pjesničku nadarenost. "Njene su pjesme kratke (uglavnom dvije kitice) slikovito izražene misli. Njen pjesnički jezik pa i versifikacija podređeni su misaonosti, što je sigurni zalag da se Ines, rastući i razvijajući spoznaju o poeziji, neće udaljiti od već sada priznatih joj pjesničkih odlika." (Božena Loborec) Ines, već sada, toliko osobno, izvorno i prepoznatljivo, sa sigurnošću zakoračuje na tlo hrvatske poezije.